

Valime metsa-ülema!

Bensiini polnud. Taimlatesse sõitmiseks jätkus. Metsaülem ei öelnud, aga jättis mulje, et need on tähtsaimad paigad.

Ise jäi ta pildile Eidapere metskonna Kenni puukoolis 3-aastaste kuusetaimedega, mida siin on 0,35 hektaril 86 000. Pildile ei jäänud männikülv samas kõrval ja Aleti taimlas oli pildistamiseks liiga pime.

Tegelikult ei kohtunud me mitte ainult pildistamise pärast — Eidapere metsaülem Taivo Raudsaar on Kehtna valimisringkonnas üles seatud rajooninõukogu saadikandidaadiks.

Jutuajamist alustasime metskonnade iseseisvumisest.

T. R.: «SEE ON ÜKS tabuteema, millest praegu eriti ei taheta kuulda. Kuigi — kui IME-suunast asja saab, ei jää iseseisvumine tulemata. On ju näha, et suured asutused-trustid lagunevad.

Ega enamus metsaülematest taha mingit metsamajandi materiaalsel lõhkumist. Kujutan ette, et ta peaks koosnema isemajandavatest allüksustest, mis on omavahel seotud lepingutega. Keskus peaks olema teenindav lüli (tehniliselt, ehituslikult) — seal on töökojad jms. olemas.

Praegu on masinate remont ja ehitus metskonnades väga valusad küsimused. Paljudes neist on pärast sõda ehitatud vähem kui enne sõda. Niiisugune olukord loob ebapüsiva kaadri, plaanid pole tööjõuga kaetud. Siit tuleb omakorda närviline õhkkond, kannatab kvaliteet.

Mõned radikaalid on juba koostanud graafikuid ja valmistavad iseseisvumisele üleminekuks. Mina näen seda asja kogu ühiskonna arengu koostisosana. Praegustes majandussuhetes ei tule me iseseisvumisega toime — ei tasu tormata ajast ette.

Iseseisvumise mõtteid on palju kritiseeritud. Muu hulgas on öeldud, et meie metsaülemate kaader on liiga nõrk. Minu arvates tunnevad praegu terves riigis kõik kuidagi, et kaader on nõrk. Ei tea, kus see koht on, kust seda tugevat sisse tuua? Ma olen veendunud, et **kõigepealt tuleb siinoliijale anda loomevabadus, mis on ka majandusliku arengu alus.** Välismaal pidavat olema vaid keelavad liikluskärgid (see keelatud, muu kõik lubatud), meil aga on veel suunavad, lubavad jne. Samemoodi on meie seadusandlusega. Juhtide tegevus seisneb selles, et seadustepunkti-rast välja otsida endale sobivaimad.

Olemnõukogus peaksid seadused olema põhjalikult läbi arutatud, kuni kõik nüansid selged. Las võtab aega (kui see ei muutu tähtlikuks venitamiseks). Ole-peakse vastu võetud seadus ei rahulda varsti, siis mõeldaksegi iurde kõiksugu määrsi ja lõikeid.

MAJANDUSES PEAB maksta nääsema vormide mitmekesisus. Enneaeone tundub praegu olevat seisukoht kõik soovhoosid-kolhoosid kaotada, sest inimesele peab

andma võimaluse töötada seal, kus tahab. Tean, et enamus maa-inimestest on nüüd oma majapidamise poolt, aga siiski on ka neid, kes ei tahagi omaette talus elada, vaid suures majas. Kes tahab moonakana elada, sellele peab see võimalus jääma.

Raske on, inimestel on hirm mõeldunu ees ja see teeb passiivseks. Mullegi on öeldud, et kandideeri jäh, aga ei usu, et suudad midagi ära teha. Vahel tundub endalegi nii, aga kui mõtlema jään, leiän end ikka jälle sellelt, et pean midagi ära tegema. Kui inimesed abielluvad, siis nad ju ka vaevalt mõtleavad lahutamisele, kuigi paljud ka lahutavad. Järelikult unistatakse ikka paremast tulevikust. Mis puutub saadikukandidaadid lubadustesse, siis olen püüdnud suurejooneliselt lubadusi mitte anda.

Lõpuks on sesse asjaajamisse ka värsket verd vaja. On arvatud, et nüüd peaksid eesotsas olema just suurte kogemustega inimesed. Aga kui ta on kõik olukorrad enda jaoks väga läbi nämmutanud, võib see tee kujuneda enese alalhoiu ja kaitsmise, mitte majanduse edasiarendamise teeks.

MA KANDIDEERIN kui Kehtna külanõukogu elanik, aga loodusekaitsja ja metsamehe «maiguga». Mu ideed ühtivad Rahvarinde (ühiskonnaelus) ja roheliste (loodushoius) ideedega.

Üks asi, mille kindlasti tahaksin üles võtta, on Vireši—Tallinna gaasitrassi ehitus, selle tagajärgede likvideerimine. Kes parandab kõik lõhutud teed, kes maksab, kust võetakse kruus? Tunnen, et lihtsalt metsaülemana ei ole ma suutnud siin midagi ära teha. Heal juhul vastatakse mu järelepärimistele, tavaliselt ei tehta sedagi.

Ma arvan, et kes muusika telis, peaks nüüd ka maksma.

Kui trass veel projektis oli, oli üks lõik projekteeritud otse üle Mukre raba. Enamusel Lokuta—Eidapere inimestest tekkis kahtlus, et sealt läbi ei saa. Käisin rääkimas rajooni täitevkomitees, metsamajandi juhtkonnas, looduskaitse ja metsamajanduse komitees. Meil oli Eha Väikmet-saga välja pakutud asendusvariant raba serva. Tiit Petersooga teatasime metsise mäncupäicast, mis rabas oli, aga sellest ei tehtud nii suure asja puhul üldse välja. Viimase hetkeni jätsime metsa-

tuka raiumata lootes, et otsustatakse ümber, aga siis võtsime selle maha. Kevadel olid ehitajad kohal. Nende osakonnajuhataja ütles siis saatuslikud sõnad: siit rābast me üle ei lähe.

Ma ei usu, et gaasitrass paneb meie piirkonna õitsema. Ta hoopis seob suurte ja tugevate jõududega. Põllumajanduse arendamist gaasi peal ei kujuta ettegi, see peaks tuginema ikka kohalikul toorainel.

Ei taha päris kolkaegoistiks ka hakata — kui ehitus on põhjendatud, tuleb ta teha, aga arvan, et **ettevalmistusaeg peab saama sama tähtsaks kui ehitamine ise.** Ja arvetada tuleb kohalike inimeste arvamusega. Oldse fundub, et suurte ehitusobjektide projektid lähevad toorelt käiku.

Ükskord uurisin vana Eidapere —Järvakandi raudteed — see tuleb metsast välja ja teeb siis jõnksu sisse. Miks? Tuli välja, et talumehed ei lubanud ehitada otse üle põldude, vaid, mööda põllupeenart. Siis osati arvestada.

Kindlasti tahaksin rajooni tsandil veel ühe asja läbi suruda — metsaraie **peab** toimuma kõva pinnasega ajal. Tuleks ette võtta ka praeguste kruusasteede muutmise tolmuvabaks kuumadel-kui-vedel suvepäevadel, mil autode rataste alt tõusvad tohutud tolmusambad on teeäärsetele elanikele lausa nuhtluseks. Teravamalt tuleks päevakorda tõsta Eidapere—Lokuta vahelise tee asfalteeriminegi...

*
«Ma pole niisugune spetsiifiline metsamees,» rõhutas metsaülem, «kes ajab ainult metsarida ja kõik. Mulle jääb sellest nagu väheks, tahaksin muudes asjades ka kaasa rääkida...»

Mitte just sellepärast ei jäänud tänasest loost välja jutud Eidapere kuulsatest taimlates, koolimetskonnast või metskonna «oma meeskonnast», mida ta tähtsaks peab ja kiidab. Rääkisime neistki asjust, aga kõik korraga ei mahu lehte. Vahest veel vaid seda, et Taivo Raudsaar on pärit Lõuna-Eestist, ta on õppinud Nõo keskkoolis teoreetilist füüsikat, on EPA metsanduse lõpetanud «punaste kaantega» ja 8 aasta eest sattunud Eidapere. Lõunaestlasele tihti raskevõitu kohanemisvaevusi Kesk-Eesti rahva seas polevat temal üle elada tulnud.

VIIO AITSAM

ühiskond, 14. nov. 1983